

Bruselis, 2017 04 12
C(2017) 2392 final

KOMISIJOS NUOMONĖ

2017 04 12

teikiama pagal Reglamentą (ES) Nr. 994/2010, dėl Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos Europos Komisijai pateikto prevencinio veiksmy plano ir ekstremalių situacijų valdymo plano

Tekstas autentiškas tik lietuvių kalba

KOMISIJOS NUOMONĖ

2017 04 12

teikiama pagal Reglamentą (ES) Nr. 994/2010, dėl Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos Europos Komisijai pateikto prevencinio veikslių plano ir ekstremalių situacijų valdymo plano

Tekstas autentiškas tik lietuvių kalba

1. PROCEDŪRA

Reglamento (ES) Nr. 994/2010 (toliau – reglamentas) 4 straipsnio 1 dalyje reikalaujama, kad kiekvienos valstybės narės kompetentinga institucija parengtų prevencinį veikslių planą (toliau – PVP) ir ekstremalių situacijų valdymo planą (toliau – ESVP, kartu – planai). Pagal reglamento 5 straipsnio 4 dalį ir 10 straipsnio 2 dalį planai turi būti atnaujinami kas dvejus metus, nebent dėl susidariusių aplinkybių tai daryti reikėtų dažniau. Kompetentingų institucijų konsultacijos, numatytos 4 straipsnio 2 dalyje, vykdomos prieš priimant atnaujintus planus.

Planai (taip pat atnaujinami planai) turi būti grindžiami nacionaliniu rizikos vertinimu, kurį remdamasi reglamento 9 straipsniu kiekviena kompetentinga institucija turi patvirtinti ir pateikti Komisijai prieš priimdama planus. Rizikos vertinime remiantis bendrais elementais, pavyzdžiui, įvairiais išskirtinai didelio dujų poreikio ir tiekimo sutrikimo scenarijais, turėtų būti visapusiškai įvertinta su dujų tiekimo saugumu susijusi rizika valstybėje narėje. Rizikos vertinimą reikia atnaujinti kas dvejus metus, iki rugsėjo 30 d.

2016 m. rugsėjo 16 d. Lietuvos kompetentinga institucija, Energetikos ministerija, vadovaudamasi reglamento 9 straipsniu, pateikė Komisijai atnaujintą rizikos vertinimą.

2016 m. lapkričio 17 d. Lietuvos kompetentinga institucija Komisijai pateikė atnaujintą prevencinį veikslių planą ir atnaujintą ekstremalių situacijų valdymo planą.

Komisija mano, kad pastabas dėl atnaujintų planų tikslinga pateikti laikantis tos pačios procedūros ir taikant tuos pačius vertinimo kriterijus, kurie nustatyti reglamento 4 straipsnio 6 dalyje pirminiams planams.

Įvertinusi atnaujintus planus, remdamasi reglamento 4 straipsnio 6 dalies b punkto i–iii papunkčiuose išdėstytais kriterijais, ir pateikusi savo pagrindines išvadas Dujų koordinavimo grupei 2017 m. sausio 18 d., Komisija teikia toliau nurodytas pastabas dėl planų.

2. KOMISIJOS TEIKIAMAS PLANŲ VERTINIMAS

Planai, kuriuos pateikė Lietuvos kompetentinga institucija, yra daugeliu aspektų išsamūs ir visapusiški ir buvo pagerinti, palyginti su 2015 m. pateiktais planais. Komisija ypač teigiamai vertina tai, kad išsamiai apibūdintas rizikos vertinimas ir išanalizuotos galimos kliūtys. Tačiau Komisija mano, kad kai kurie planų elementai neatitinka reglamento reikalavimų.

2.1 Prevencinis veikslių planas

Reglamento 2 straipsnio 1 punkte tam tikros dujų vartotojų grupės apibrėžiamos kaip „saugomi vartotojai“, taikant kiekybinius apibrėžimus tam tikrų kategorijų vartotojams. Nors saugomais vartotojais laikomi visi buitiniai vartotojai, prijungti prie dujų skirstymo tinklo,

reglamentu valstybėms narėms leidžiama į apibrėžtį įtraukti ir kitų kategorijų vartotojus, tačiau turi būti laikomasi tam tikrų sąlygų. Visų pirma, reglamento 2 straipsnio 1 punkto a papunktyje numatyta, kad saugomais vartotojais gali būti laikomos mažosios ir vidutinės įmonės, prijungtos prie dujų skirstymo tinklo, ir svarbiausias socialines paslaugas teikiantys vartotojai, prijungti prie dujų skirstymo ar perdavimo tinklo, jei taip nusprendžia valstybė narė, tačiau tik tuo atveju, kai jų dujų suvartojimas nesudaro daugiau nei 20 proc. galutinio dujų suvartojimo. Reglamento 8 straipsnio 1 dalyje reikalaujama užtikrinti dujų tiekimą saugomiems vartotojams tam tikrais minimalios trukmės laikotarpiais, susidarius išskirtinai dideliu dujų poreikiui arba sutrikus tiekimui¹, – vadinamąjį tiekimo standartą. Prevenciniame veiksmų plane (PVP) pagal reglamento 5 straipsnio 1 dalies b punktą turi būti nurodytos „priemonės, kiekiai, pajėgumai ir laikas, kurių reikia [...] tiekimo standartams įgyvendinti“.

Lietuvos PVP pateikta apibrėžtis, pagal kurią saugomi vartotojai – visi buitiniai vartotojai, taip pat nebutiniai vartotojai, kurie per metus suvartoja iki 20 000 m³ dujų. Be to, Lietuvos PVP nurodoma, kad saugomi nebutiniai vartotojai suvartojo 4,56 % gamtinių dujų.

Tačiau į Lietuvos PVP neįtrauktas saugomų nebutinių vartotojų kategorijų aprašymas. Todėl neįmanoma įvertinti, ar 2 straipsnio 1 punkte pateikta apibrėžtis apima visus saugomus nebutinius vartotojus, konkrečiai mažąsias ir vidutines įmones, prijungtas prie dujų skirstymo tinklo, ir svarbiausias socialines paslaugas teikiančius vartotojus, prijungtus prie dujų skirstymo ar perdavimo tinklo. Lietuvos kompetentingos institucijos pateiktame PVP taip pat nepateiktas dujų kiekių ir pajėgumų, kurių reikia tiekimo standartui įgyvendinti, aprašas. Plane tik aprašytas įmonių sukauptas kiekis, tačiau nenurodytas pats tiekimo standartas ir nepaaiškintas ryšys tarp sukaupto kiekio ir tiekimo standarto.

Komisija mano, kad Lietuvos PVP turėtų būti papildytas, įtraukiant saugomų nebutinių vartotojų kategorijas ir nurodant kiekius ir pajėgumus, kurių reikia tiekimo standartui užtikrinti.

2.2 Ekstremalių situacijų valdymo planas

Pagal 10 straipsnio 1 dalies i punktą ESVP turėtų būti „nurodomas ne rinkta grindžiamų priemonių, ypač III priede išvardytų priemonių, kurias planuojama taikyti arba kurios bus įgyvendinamos susidarius ekstremalaus lygio situacijai, indėlis; įvertinama būtinybė taikyti tokias ne rinkta grindžiamas priemones siekiant įveikti krizę, įvertinamas jų poveikis ir apibrėžiamos jų įgyvendinimo procedūros, atsižvelgiant į tai, kad ne rinkta grindžiamos priemonės naudojamos tik tais atvejais, kai vien rinkta grindžiamomis priemonėmis neįmanoma toliau užtikrinti tiekimo, ypač saugomiems vartotojams“;

Lietuvos kompetentingos institucijos pateiktame ESVP nurodytos tam tikros priemonės, taikytinos tuo atveju, kai paskelbiama ekstremalioji situacija. Jame visų pirma numatyta ekstremalios situacijos atveju išsaldyti arba reguliuoti dujų kainas.

¹ Žr. reglamento 8 straipsnio 1 dalį (dėl tiekimo standarto ir konkrečių scenarijų) ir 2 straipsnio 1 punktą (dėl saugomų vartotojų apibrėžties).

Komisija mano, kad ESVP turi būti numatyta, jog prieš išaldant arba pradedant reguliuoti dujų kainas, būtų panaudotas visas jungiamųjų dujotiekių ir Klaipėdos SGD terminalo pakartotinio dujinimo pajėgumas, kad būtų galima importuoti papildomą dujų kiekį.

2016 m. birželio 23 d. atsakydama į Europos Komisijos nuomonę C(2016) 774, Lietuvos kompetentinga institucija nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 33 straipsnio 9 dalį, ekstremaliosios situacijos atveju Vyriausybė turi teisę reguliuoti energijos išteklių eksportą ir importą. Ši ne rinkta grindžiama priemonė nėra konkrečiai nurodyta ESVP.

Komisija mano, kad, siekiant užtikrinti skaidrumą ir tikrumą, ESVP turi būti nurodytos visos rinkta ir ne rinkta grindžiamos priemonės. Rengiant tokias ne rinkta grindžiamas priemones reikia atsižvelgti į tai, kad pagal 10 straipsnio 4 dalį negalima numatyti priemonių, dėl kurių būtų nederamai ribojamas dujų transportavimas į kitas valstybes.

2.3 Kitos pastabos

Be pirmiau išdėstytų pastabų, Komisija norėtų atkreipti Lietuvos kompetentingos institucijos dėmesį į kai kuriuos kitus pateiktų planų elementus, kurie nekelia teisinių abejonių dėl jų suderinamumo su 4 straipsnio 6 dalies b punkto i–iii papunkčiais, tačiau gali praversti kompetentingai institucijai atliekant planų pakeitimus ateityje.

- Planuose turėtų būti aiškiai nurodoma, ar planų projektais buvo keičiamasi su kaimyninėmis valstybėmis narėmis.

3. IŠVADA

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir atsižvelgdama į reglamento 4 straipsnio 6 dalies b punkto ii papunktį, Komisija daro išvadą, kad kai kurie atnaujintų planų elementai neatitinka tam tikrų reglamento nuostatų.

Komisija ragina Lietuvos kompetentingą instituciją iš dalies pakeisti planus, deramai atsižvelgiant į šioje Komisijos nuomonėje išreikštą susirūpinimą.

Šioje nuomonėje pateiktas Komisijos vertinimas nedaro poveikio jokiai pozicijai, kurios ji gali laikytis Lietuvos atžvilgiu dėl nacionalinių priemonių suderinamumo su ES teisės aktais, įskaitant atvejus, kai vykdoma pažeidimų nagrinėjimo procedūra.

Komisija šią nuomonę paskelbs viešai. Komisija nemano, kad joje pateikta informacija yra konfidenciali, visų pirma dėl to, kad ji susijusi viešai prieinamais dokumentais. Prašome Lietuvos kompetentingą instituciją, gavus nuomonę, per penkias darbo dienas informuoti Komisiją, ar nuomonėje yra neskelbtinos komercinės informacijos, kurios konfidencialumą reikia užtikrinti.

Priimta Briuselyje, 2017 04 12

Komisijos vardu
Miguel ARIAS CAÑETE
Komisijos narys

